

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Difficultas III. De Notitia Secretorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

aliens materialiter N. Conf. Et licet quidem, si sit species quæ nata sit non nisi quidditative representare, non possit concurrere ad notitiam, sub formalitate præcisæ possibilitatis, poterit tamen concurrere, si indifferenter se, tantumquam quædam universalis species habeat; præcipue cum in tali specie universali, nulla sit impleantia. Quamquam ut seipsum prout possibilem noscat Angelus, poterit non indigere specie, sicut nec indiget ad notitiam intuitivam. Sed saltem possibilis est talis species, adeoque de notitia conformis. Cæterum species universalis quam habet ad noscendum hunc terminum possibilitas, poterit juvare, ut etiam seipsum, quæ possibilem noscat.

OBJICIT 4. Suar. Illas notitias non posset habere Angelus simul, essent enim superflue: non etiam successivè; quia deberet ab intuitiva cessare.

RESPONDETUR. Potest illas habere simul; stare enim secum possint: sicut stat actus scientiæ & fidei de eodem objecto; nec erunt superflue, quia diversas formalitates objecti, diversoque modo attingent. Possent etiam sibi succedere, quia ut dictum, potest Angelus simpliciter cessare, à sui cognitione.

OBJICIT 5. quidam. Quoties cognoscit se aliquid per suam substantiam, toties noscit seipsum intuitivè; semper autem Angelus noscit se per suam substantiam.

RESPONDETUR. Quotiescunque se aliquid noscit per suam substantiam adæquatè, toties se noscit intuitivè; secus si noscat se, ut potest, per suam substantiam inadæquatè. Immo etiam non implicat, ut noscat se, non per suam substantiam, sed per speciem.

Neque inde sequetur quod per suam substantiam possit cognoscere substantiam alius Angelus, ut possibilem; quia quamvis v. g. substantia unius Angelus, non sit magis unius individui, quam alterius, supposito quod sit multiplicabilis, cum tamen hæc terminet notitiam, non illa alterius, sit ut substantiam alius Angelus, non cognoscat, per substantiam suam; nisi fortè attingendo suam naturam ut possibilem, formet postea conceptum universalem, possibilitatis ut sic.

ADDO, quod cognitio suiipsius adæquata, quæ suiipsius non præscindat ab existentia, secus inadæquata.

Suppositoque quod individuatio & existentia differant definitionibus, præscindi inter se poterunt, poteritque noscere suam substantiam individuum Angelus, non tamen existentem.

DIFFICULTAS III.

De Notitia Secretorum.

NON est difficultas in hoc, quod Angelus notitia conjecturali & obscura, possit no-

scere secreta; quia hoc possunt etiam boni Physiognomici; sed est difficultas, de notitia certa & intuitiva. Et quidem certum est, quod non noscat secreta cordis divini, quia hæc sunt ipsemet Deus ut est in se; ad quem ut est in se, nulla naturalis notitia pertingit: Nec item est tantum dubium, quod de facto Angelus non noscat secreta cordis, quidquid in oppositum dixit Herveus & Durandus apud Vasq. 219. Suar. l. 2. c. 22. n. 5. qui etiam cap. 21. n. 3. putat, hoc esse de fide. Nihilominus Martinon dicit d. 39. id non esse de fide; licet communem sententiam probet tanquam tutiorem.

Quod de facto Angeli non videant secreta cordis, probat auctoritas Scripturæ, 3. Reg. 8. v. 39. dicitur: *Tu solus nosti cor omnium filiorum hominum.* Similia habentur 2. Par. 6. *Tu solus nosti corda hominum.* Si autem dicas soli Deo competere, omnia noscere secreta, licet aliqua nōrint Angeli non accipies locutionem Script. secundum sensum PP. secundum moralem acceptiōnem. Præcipue cum id serviat ad exaltationem divinam, & nullum sit in hoc absurdum; quale esset, si quis ex hac voce: *Tu Deus solus potes producere omnia, si inquam, ex hac voce deduceret aliquis, nullam esse causam productivam præter Deum, Jer. etiam 13. v. 1. Præsum, inquit, est cor hominis & inscrutabile, quis cognoscit illud? Ego Dominus.* Ubi Deus sibi soli notitiam secreti cordis attribuit. Unde, dicit Hieron. *discimus, quod nullus cogitationum secreta cognoscit, nisi solus Deus.* Ubi non ad solam volubilitatem cordis, sed ad secreta attendit Hieron. Chrysost. etiam Hom. 13. in Joan. *Humanorum cordium cognitio solius Dei est, qui ea formavit.* Athanasius ad Antiochum q. 27. si ipse est hujus libri auctor, *Præscius, ait, rerum & cordium cognitor solus est Deus.* Similia habet Basil. L. 3. contra Eunom. & Cyrillus L. 2. in Joan. c. 19. Ex Latinis Aug. in Pl. 7. *Opera nostra possunt esse nota hominibus, sed quo animo fiant, solus ille novit, qui scrutatur corda Deus.* Citat quidem in oppositum auctoritates Martinon, ut venerabilis Bedæ, qui dicit: *Non enim quidquam affectuum suorum ad invicem latere spiritus potest.* Cui addit Gregor. Magnum. Zennon. Veronensem, Basil. & Aug. L. 2. de Gen. contra Manich. c. 21. *Neque enim, inquit, in illis corporibus celestibus, sic latere posse cogitationes credendum est, quæmadmodum in his corporibus latent.* Sed illis locis non plus voluerunt Patres, quam quod habeant vim manifestandi sibi sua secreta Angeli, tali manifestatione, ut illa in illismet ipsis videre possint, quomodo à nobis videri non possunt, obfistente mole corporis.

In præsentī in hoc est punctus difficultatis, quænam sit ratio, ob quam non attingunt Angeli, secreta cordium? Plures rationes adfert Vasq. tota disp. 209. Suarez L. 2. à cap. 22. Ariaga, d. 9. S. 6. Martinon. D. 39. S. 6. Joan. à S. Tho-

S. Thoma d. 22. art. 3. Principales sententias perstringemus.

Punctum Difficultatis I.

Cur per alios secreta non videantur?

S Thomas hic Q. 57. A. 4. in corpore, Rationem reddit. *Quia voluntas rationalis creatura, soli Deo subiacet, & ipse solus in eam operari potest.*

Hoc principium refellit Durandus apud Suar. & Vasq. eo quod multum probet, probat enim, nec substantiam animæ rationalis, vel alterius Angelinosci ab Angelo: Quia solus Deus potest has substantias producere, & si ea quæ pendent ex arbitrio humano vel angelico sunt alteri Angelo ignota, multo magis erunt illa ignota, quæ pendent ex libero arbitrio Dei. S. Thomas in illis verbis non plus vult, quam quod eo titulo, quo noscit Deus secreta, nulla alia creatura noscere eadem possit, noscit enim illa titulo causæ primæ. Accedamus ad aliorum explicationes.

EXPLICAT I. Joan. à S. Thoma n. 15. Angelus non habet vim intelligendi quodcumque intelligibile creatum, nisi tantum illud, quod pertinet ad hoc universum, & redditur pars illius, & cum eo connexionem habet. Hinc negamus, Angelum noscere omnia possibilia: quia coarctatur ejus cognitio naturalis, ad ea sola, quæ ex causis naturalibus proveniunt, seu ad hoc universum spectant. Jam autem actus liber, prout exit à voluntate, non prout alicui effectui manifesto, & ad hoc universum spectanti conjungitur, non habet connexionem aliquam cum causâ aliqua totius universi, nec ab aliquo sufficienter & plenè potest determinari voluntas; Ergo nulla vis creata, potest ex vi sua, aut cognitione alicujus objecti creati, cognoscere determinatum exitum hujus actus à sua causâ, sicut neque in futuris determinatum eventum, propter indeterminationem & contingentiam causarum proximarum: Illæque nec in suo exire, possunt nosci; quia sic sumpti, habent indeterminationem à parte causæ proximæ, sed totam determinationem à Deo. Si autem non videt exitum, nec postea postquam exierit, videbit illum; quia ille actus & in fieri & in conservari, pendet à voluntate.

Neque obstat quod determinatus exeat à voluntate; quia ista determinatio est cum omni moda dependentia ab ipsa voluntate potente retrahere actus.

Unde infert, ea quæ à libertate Dei vel Angelorum pendent, ut motus cælorum, animæ, Angeli, actus externi poterunt nosci ab Angelo, quia omnia hæc pertinent ad universum tantquam pars illius, vel concernunt alias causas & effectus externos, noscentque ad invicem species infusæ, habitus &c. quia hæc omnia pro-

ducuntur à Deo, tanquam accidentia adornantia Angelum, & pertinentia ad ejus integritatem, debitam dispositionem ad operandum, & cætera similia. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia urgeri possunt communia argumenta; cur isti actus cum sit liberi, etiam posito quod solus Deus illos determinet, cum sint in entitate naturales, cognoscere non possint? Cur non pertineant ad hoc universum, si de facto in eo existunt? Tum quia si connaturaliter noscentur species infusæ; quia sunt accidentia concernentia ipsum Angelum, cur etiam ipsi actus, qui vel maximè ornant Angelum, non noscentur? Et si species spectantes ad debitam dispositionem ad operandum noscentur, cur actus qui sunt motus illius potentia, & ultima complementa earundem, non noscentur? Tum quia falsò supponit determinationem actuum voluntatis, à Deo solo oriri; sed posito etiam illam determinationem à solo Deo oriri, cur jam objectum reddatur ex eo innoscibile ab Angelo? Nam etiam existentia substantiæ Angelorum, est à solo Deo, & tamen noscitur ab Angelis. Tum quia falsò supponit, quod actus voluntatis, non habeat connexionem aliquam cum causâ aliqua totius universi; inter causas enim universi, sunt intellectus & voluntas, à qua saltem in ratione vitalis, dependet actus, cur ergo ratione hujus dependentiæ actus liberi non spectabunt ad hoc universum? Tum quia actus liberi saltem ex suppositione sunt tales, ut ab iis retrahere sese non possit voluntas; cur ergo secundum hanc determinationem, non poterunt nosci ab Angelo? Tum quia flegantur verba S. Thomæ citata, illa neque prædeterminationis neque determinationis actus, nec ordinis universi meminerunt; & tamen explicans assumit, se hæc dicere, ex mente S. Thomæ.

EXPLICARI potest 2. Habito fundamento in Arriaga. Ex ipsa volitionum libertate oritur, in volente, perfectum illarum dominium, & ex eo, jus, non noscendi secreta; quod si non haberetur, hoc ipso non haberetur in illos actus dominium, siquidem passim ab illo exercitio retardarentur metu, pudore, respectu: Multaque incommoda in vita politica sequerentur, nec posset inter convivas concordia servari; adverterent enim quid unus contra alium cogitaret: Multa etiam ex bonis affectibus essent omittenda, studio, vanæ gloriæ vitandæ. Et sic ut inter homines ipsamet natura, tantum contulit epistolæ figillatæ, ut sit contra jus naturæ eam aperire, & legere, alio invito; ita idem dicendum de aliis secretis. Bonum item natura intellectualis, quod est mutua collocutio, locum non haberet, si omnia paterent.

Addit Esparza q. 14. a. 5. Quod scilicet si noscerent secreta Angeli, ipsi inter se & homines apud illos subito redderentur infames, ante sen-

sentiam Judicis publicatam : Neque tenerentur lege de non discerpenda aliorum fama, &c. *Hæc Explicatio*

NON SATISFACIT. Tum, quia multum probat, probaret enim ne Deo quidem debere competere, ut noscat secreta creaturarum, ut ita sine liberiores in agendo, & ne auferatur collocutio creaturæ cum Deo. Et si pudor hic, quia Deus est conficius cogitationum, non officit libertati, cur officeret pudor, si scirent id Angeli? Tum, quia dominium in cogitationes sufficit, si in hoc flet, quod creatura possit elicere, vel non elicere actum, & postquam ille elicitus est, non manet subjectus creaturæ ad faciendum, ne sit, cum est, idque salvo dominio creaturæ; Ergo etiam salvo dominio, posset esse noscibilis; ex hoc solo, salvando dominium, quia erat in potestate ne produceretur, adeoque ne nosceretur. Ut autem servetur concordia inter cives, si agatur de concordia hominum, sufficeret quod compositæ corpori animæ, non intelligant secreta interna. Si agatur de concordia civium, qui sunt spiritus, illi si sunt boni, facile concordabunt, utpote omnia rationabiliter agentes; si autem sunt mali, parum de illis refert. Hinc etiam inter bonos, non erit periculum vanæ gloriæ, immo constanter esset illorum amicitia; quia sciret unusquisque, ita ut præcinderetur ansa etiam suspicandi, sciret inquam, alium Angelum, nihil de se mali, cogitare. Et sicut quia homo linguâ potest prodere suam aversionem, non sequitur, tollendum fuisse vulum colloqui, sic nec in præsentia ad amolendas inimicitias auferri debuit noticia secretorum. Quod attinet ad epistolam, hæc potest locum habere inter homines, qui utpote corporales, & non attingentes ad secreta ut in se sunt, debebant etiam invenisse secretum in aliquibus Symbolis materialibus, quod locum non habet in Angelis. Salvaretur etiam tunc bona collocutionis, quia etiam nos loquimur de aliis notis.

Neque etiam illud additum ex Esparza convincit, quia sicut ex eo, quod extemplo reddamur infames, actu externo, coram aliis facto, non sequitur actum externum, non debuisse esse manifestum, ita nec in præsentia idem sequitur. Et sicut Judex rem cæteroqui publicam judicare, & novo titulo damnare potest, infamiaque afficere: Ita idem fieret, quamvis Angeli noscerent secreta; forteque adhuc magis, si ad noscenda indigerent propinquitate locali, ut indigent per Martinon. Tum quia, ita explicantes, dicunt se loqui secundum mentem S. Thomæ, qui tamen de hoc nihil agit.

EXPLICAT 3. Richardus apud citat. Suarez. Secreta hæc non esse noscibilia: quia latent in profundo cordis. *Hæc Explicatio*

NON SATISFACIT. Quia de hoc ipso quaeritur quid sit illud latere illa, in profundo cordis:

Appendix hujus explicationis, est illud etiam, cujus meminit Mart. quod & actus liberi, & habitus, & species non innotescant alteri Angelo, quia illi non inhærent, sed ab eo non nisi noscuntur cui inhærent. Ad eum planè modum, quo aliqui sensus non percipiunt objecta, nisi realiter conjuncta. *Hæc Appendix*

NON SATISFACIT. Tum, quia de hoc ipso quaerendum restat, cur ea noscere non possit Angelus, quæ illi non inhærent? Tum, quia Angelus A. noscit substantiam Angeli B. quæ tamen non inhæret Angelo A. Tum quia, quod sensus aliquis non nisi sibi conjuncta cognoscere possit, probat ratio, quæ est experientia; quæ similis non militat pro Angelis. Quod autem dicunt actus vitales, non esse sui notificativos nisi in noscente, id non convincit. Probat enim multum, scilicet etiam volente altero Angelo, non posse ab illo secreta ejusdem nosci. Ratio etiam ipsa in se inspecta robor non habet, quia actus vitalis, est formaliter notificativus sui, non nisi principio vitali, cujus est actus; sed nego quod non sit notificativus sui, etiam alteri per modum objecti attingendi.

EXPLICAT 4. Vasq. cit. n. 42. Quod ratione Philosophica id probari non possit: natura enim Angelorum non nisi ex Script. & PP. nobis innotescit. Hinc quarum rerum habeant, vel non habeant species ex Script. etiam & PP. discimus; per quos, quia nobis constat secreta non cognosci, non est dicendum hæc secreta esse naturâ suâ nota, sed secundum Auctoritatem dici debet, illa, non esse intra latitudinem objecti naturalis intelligibilis ab Angelo. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Tum, quia ut urget Suar. cit. c. 23. Angelo altero volente, illud secretum, noscitur ab alio. Ergo apparet quod sit objectum proportionatum. Hoc ipsum sic proponitur. Secretum cordis vel in entitate est improporionatum ne ab alio Angelo noscatur, vel ratione defectus voluntatis, volentis manifestare: Si primum, ergo nec accessu voluntatis proportionatum reddetur, quia voluntas non immutat entitates objectorum: Si autem est objectum proportionatum, ergo jam non statuitur in explicatione, reddendaque erit ratio cur ante consensum alius, noscinon possit? Tum, quia improporionatum inter objectum & potentiam oritur, vel ex excellentia objecti, vel ex defectu potentie: Ille autem actus, non dicit hanc excellentiam, casu v. g. saltē, quo inferior aliquid secreto cogitet: nec etiam est defectus ex parte potentie; quia aliis nec alio volente, nosci posset secretum; quia voluntas alius, non habet vim augendi vires potentie. T. q. Hæc Explicatio provocat ad Auctoritatem PP. qui tamen nullibi docuerunt secreta cordis non contineri intra latitudinem objecti naturalis Angelici.

EXPLI-

EXPLICAT 5. Quidam restaurando rationem S. Thomæ. Ideo scil. Angelum non posse secreta noscere, quia voluntas creata soli Deo subjacet, non tantum vi transcendentalis ordinis, sed quatenus à nulla alia causa extrinseca determinari potest necessario, & compulsivè, nisi à solo Deo, qui solus est objectum, necessario voluntatis creatæ determinativum, si clarè videatur. Unde format talem rationem; cui voluntas aliena non subjacet secundum determinationem sui ad eliciendum actum, ex omnibus qui elicibiles sunt, illius non est naturale objectum actus liber alienæ voluntatis; nihil enim est aliud realiter ipsa determinatio voluntatis, quam ipse actus qui elicitur, cujus elicitione, determinat se ultimum voluntas. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia totus illius succus in hoc est; Deus est bonum necessario amabile, ergo solus actus liberis noscit: quæ Conseq. non convincit. Tum quia pone per impossibile bonum ut sic, esse noscitivum, hoc ne ipso poterit noscere jam secreta, ex eo, quia necessario amabile est? Tum quia assumpta Major sic potest distingui: Cui voluntas aliena secundum esse physicum ponendæ determinationis non subjacet, illi non subjacet quoad nosci. Nego Major. Si non subiaceat quoad determinationem in esse attingibilis intentionaliter, illi non subjacet quoad nosci. Conc. Maj.

Punctum Difficultatis 2.

Explicatur, cur non videantur secreta cordium.

PRÆMITTO 1. *Secreta, quæ sunt actus in entitate naturales, esse intra latitudinem objecti pertinentis ad intellectum angelicum. Est contra plerosque inter alios contra Vasq. sed docet Præmissum Scotus, Occam, Gabriel, & alii apud Suar. cit. Petrus Hurt. d. 12. Metaph. S. 4. n. 31. Rainaud. dist. 4. n. 88. Mart. cit. n. 69.*

RATIO, quia si secretum naturale non esset intra latitudinem scibilitatis angelicæ, vel non esset ideo, quia objectum esset excellentius vi intellectivâ angelicâ, vel quia potentia est determinata ad noscendam hanc, non illam feriem: Neutrum dici potest. Non primum, quia sicut in aliis materiis, ita & in hac, illud solum objectum dicitur excellentiâ superare potentiam noscitivam, quod vel est genere essendi superius, vel ordine: Jam autem secretum, cum non sit Deus, genere non est superius Angelo; & cum non sit supernaturale, ordine non excedit. Non potest etiam dici secundum, quia esset arbitraria hæc restrictio potentie; immo per multos impossibilis, in quantum in simili, negant possibilem esse oculum, qui videat album, non nigrum. Et si Angelus non haber vim internam noscendi talia, etiam posita mani-

festatione, non posset noscere secreta nisi supernaturaliter: Excedens enim vim intrinsecam agendi, debet esse supernaturale; idque etiam Inductio probat.

DICES 1. cum Suar. Hoc præmissum non concordare Scripturæ, quæ soli Deo tribuit vim noscendi secreta, & dicit de facto, solum non nisi Deum, ea noscere. Unde etiam Theologi dicunt, rectè inferri Christum esse Deum, quia profitebatur se propria virtute cognoscere secreta cordium.

RESPONDETUR. Hoc argumentum non congruere principiis ipsius Suarez, quia ille agnoscit contra Vasq. esse proportionem in intellectu ad noscenda secreta, vide cap. 23. à n. 1. Rursus condistinguendæ sunt hæc duæ propositiones: Aliquid continetur intra latitudinem objecti naturalis potentie, & Potest naturaliter cognosci: Prius illud significat, quod res, in entitate, nec genere nec ordine, sit superior, consequenter quod potentia habeat vim noscendi illud; secundum autem ostendit, quod in ordine ad illud noscendum naturaliter habeantur omnia requisita, præparatus concursus &c. prius illud asserimus, secundum negamus; quod etiam solum voluit Script. Quamvis autem negetur non nisi de facto, notitia secretorum Angelis, bene inferetur Deitas Christi; sicut bene inferetur ejusdem Deitas ex eo, quod de facto sit ab æterno, licet possibilis sit creatura ab æterno existens: Si enim de facto nulla creatura est noscens secreta, sequitur ut Christus non sit creatura, cum illa de facto, noscat.

DICES 2. cum eodem. Eodem jure dici posset, Angelos posse cognoscere futura contingentia naturaliter, licet impediantur ne noscant. Seq. prob. Quia eodem tenore loquuntur PP. de futuris contingentibus ac de secretis.

RESPONDETUR. Concedendo sequelam: PP. autem non negant contineri illa futura, intra latitudinem objecti, sed negant ut dixi, naturaliter posse nosci.

Quod autem dicit Suar. non ideo illa non cognosci, quia Angeli ad illa non habent concursum; sed potius ideo non habent concursum, quia illa non possunt noscere, quod inquam dicit, non convincit. Cur enim illa causalis prior teneri non possit? quanquam alia sit data. Addit Mart. n. 75. solum Athanasium citari, qui æqualiter futurorum ac secretorum negat notitiam Angelis, sed negat in L. quæst. ad Antiochum, qui liber teste Bellarm. non est Athanasii.

DICES 3. cum Joan. à S. Thoma, quæ ratione utitur ante illum Vasq. cit. n. 9. vel ille concursus est debitus Angelo ad noscenda secreta, vel non debitus? Si non debitus, non bene redditur ratio, cur non cognoscantur, quia Deus denegat concursum; sed debet reddi ratio, qua-

quare sic indebitus? Si verò debitus sit concursus, ergo non est solius Dei proprium cognoscere ista secreta; quod est contra Scripturam, licet de facto non cognoscantur ex impedimento denegati concursus.

RESPONDETUR. Illum concursum diverso respectu esse debitum, diverso indebitum; est debitus, hoc est non excedens vires potentiae intellectivae, comparatae ad talem entitatem objecti; est autem indebitus, quia aliae causae deponunt à Deo, ne illum præbeat, cum excessu petendi supra exigentiam, quæ posset poni in intellectu.

INSTAT Idem. Magnum esse inconveniens Deum alicui naturæ tribuere inclinationem, & exigentiam ad aliquam formam vel effectum, & perpetuò denegare concursum ad talem effectum non solum in pœnam, sed etiam nulla precedente culpa.

RESPONDETUR. Negando semper denegari hunc concursum, ut non denegatur intercedente manifestatione, quem concursum Deus præbet, & intuitu manifestationis vel intuitu ipsius potentiae habentis vim. Cur enim non attenderet Deus ad illam viam? Deinde nonne dedit Deus inclinationem gravibus omnibus, ut quiescant in centro, nunquid denegat concursus omnibus his, adfert aliquas inconvenientias? Quod si recurras denegari concursum omnibus gravibus, quia v. g. si concederetur lapidi, deberet penetrare terram, locum aliquibus ejus partibus auferre, & cætera similia. Iam præsentis similis est exigentia, ne præbeat concursus ad noscenda secreta, de quo infra.

PRÆMITTO 2. Quod jus secreti sit bonum creaturæ rationalis. Mensura omnis boni, eaque utilis, est reperibilitas prædicati in Deo, ad cuius perfectionem participando accedere, felicitas creaturæ est, & major in pluribus accessus, arguit majus ejusdem bonum. Quia verò de facto datur in Deo jus secreti, felicitasque Dei est inter alias, quod nemo scrutetur ea, quæ sunt Dei, nisi ipse Deus, sit ut hoc jus secreti, sit bonum. Quod cum non implicet creaturæ communicari; & cum à posteriori per doctrinam PP. constet de facto communicatum esse; bene inferimus jus illud secreti, esse bonum creaturæ rationalis.

Idem sic aliter proponitur. Bonum quod excellentius est, eò pauciores in illud jus & dominium habent. Sic v. g. in Moralibus unus Rex, habet jus in regnum; quia bonum Regalitatis, est bonum excellentissimum, adeoque paucioribus dominantibus subiectum. Magnates quoque excellentiores sunt, eò paucioribus juribus agantur. Idemque videre est etiam in physicis. Nam viventia imperfectiora sunt subiecta juri plurium principiorum, ex quibus nascuntur; Ut patet in natis ex putri. Idem etiam suaderetur per principia Theologica & Metaphysica:

Nam in excellentissimum de facto Angelum, jus & dominium titulo excellentiæ, nemo habet, nisi ipse Deus. Quod ipsum in hoc fundatur; quia quod aliquid paucioribus juribus subest, eò magis accedit ad independenciam divinam, pendere enim est subdijuri. Quia verò jus secreti in cogitationes tribuitur non nisi Deo cognoscenti, sit ut jus illud seu potius secretum illud sit bonum quoddam independens, non multis subditum, adeoque bonum creaturæ rationalis.

PRÆMITTO 3. Cum jam non inveniatur causa, cur Angelus non noscat secreta rejicibilis in potentiam, vel in excellentiam objecti, rejici in duo poterit. Inprimis quod non habeat species secretorum cordis, sed quod illas sibi fabricet non nisi in circumstantia manifestationis eorundem. Suarez tenet etiam eandem sententiam, licet aliter illam explicet. Rejici etiam potest negatio notitiæ secretorum in defectu concursus divini, eò quod illum non exhibeat Deus ordinariè nisi manifestante alio. Quæ sententia

EXPLICATUR sic. Maxime attendendo ad hoc punctum, cur negatio talis concursus non sit violenta? Datur in naturalibus pugna & contrarietas exigentiarum & inclinationum; Sic v. g. in eadem pluma levitas appetit sursum, & gravitas deorsum, lapis appetit centrum, velletque ad illud pervadere; supposita autem ei terra appetit ne pervadat; quia deberet illam penetrare, movere loco &c. Et sicut datur in istis sensibilibus pugna ad invicem exigentiarum; sic potest dari similis pugna, inter exigentias substantialium spiritualium, qualis pro præsentis potest cogitari, inter scilicet exigentiam intellectus Angelici A. petentis noscere secreta ordinis naturalis in Angelo B. & inter exigentiam ipsius Angelici B. ut bonum creaturæ rationalis, quod est secretum, indemne illi servetur.

Porro sicut in exigentiis materialium illi exigentiæ Deus concursu suo adstat, quæ major est quoad pondus naturæ, vel quæ magis est, secundum bonum universi, quibus duobus & similibus regulat Deus, exhibitionem sui concursus, in circumstantia diversarum exigentiarum; sic etiam in præsentis, ad eandem regulam attendere debet Deus; quia verò majori pondere exigit Angelus B. ut illi servetur bonum creaturæ rationalis, quod est jus secreti, sit, ut vincat oppositam exigentiam, alterius Angelici A. Quod autem majori pondere id exigit, hoc inde est, quia nulla est per hoc diminutio potentiae intellectivæ angelicæ, si non semper illi exhibeatur concursus ad noscenda secreta, cum etiam ad multa etiam non secreta, denegatur illi concursus; & ex alia parte, si illi non offeratur concursus, lucratur etiam aliquid pro sua parte, ne scilicet respectu suorum secretorum, detur etiam alteri Angelo concursus. Unde

confluente bono utriusque vincit Angelus pro suo secreto; quia adfert exigentiam boni universi substantiarum spiritualium, & adfert lucrum aliquod etiam Angelo illi petenti; nempe stabilitatem juris, ut etiam denegetur concursus aliis Angelis, ad sua secreta noscenda.

Ut autem explicetur cur non fiat tunc violentia? Hoc ita praestari potest.

Dupliciter possumus cogitare, quod Angelus petat concursum ad noscenda secreta alterius; scilicet appetitu innato, & appetitu elicitu. Appetitu innato petit, quia habet vim noscendi omnia, quae sunt ordinis naturalis; appetitu autem elicitu, quia ponit actum voluntatis appetentis illam notitiam: Illi primo appetitui non fit violentia, quia hic & nunc, non est debitus illi iste concursus, estque ut ita dicam restrictus, conditionatus, &c. si scilicet alia sint paria. Et ita non est violentum lapidi ne uniatur centro, dum ponitur supra terram; quia hic & nunc non est illi debitus hic concursus, propter intervenientem maiorem exigentiam terrae, ne penetretur; quia ergo indebitus etiam est Angelo concursus ad noscenda secreta, eo quod intercedat maior exigentia boni universi, fit ut denegatio, illi, concursus non sit violenta. Appetitui etiam elicitu non fit violentia; quia rationabiliter operans, non petit absolute tanquam sibi debitum, sed supererogatorie concedendum, adeoque sine ulla violentia denegandum.

Hæc autem ipsa ratio & explicatio habet fundamentum in citato loco S. Thomæ. Soli enim Deo subjacet nostra voluntas; quia contra Deum nullum jus, nullam exigentiam prætere- dere potest, adeoque cum omniscius Deus habeat vim noscendi omnia, & cum contra illum utpote cui subjacet, non possit excipere voluntas, fit, ut solus ille, noscat secreta.

Punctum Difficultatis 3.

Jus Secreti ad quidnam extendatur?

DICENDUM est 1. *Jus secreti, extendi etiam ad actus intellectus in se spectatos, ita ut etiam illi à creatura nosci non possint actu, nisi supposita manifestatione; est communior* cum Suarez l. 2. cap. n. 5. Arriaga d. 9. S. 7. Joan. à S. Thoma disp. 22. art. 3. n. 20. licet cum aliqua restrictione; est autem Conclusio contra Henriquez. Agyd. Argent. Henricum, & cum aliqua limitatione contra Alphonsum Desam, qui fuit Professor Vasquez, quem vide.

PROBATUR 1. Conclusio auctoritate. Tum, quia sacra Scriptura condistinguens sua phrasi cogitationes ab affectibus, utrorumque notitiam soli Deo tribuit 1. Paral. 28. & ad He-

bræos 4. de Deo dicitur: *Discretor cogitationum & intentionum cordis.* Hinc etiam Divinitas Christi, ex sola etiam notitia cogitationum probatur; Nam dicitur de illo Matth. 9. *Cum vidisset cogitationes eorum, dixit, ut quid cogitatis mala?* Ubi ut vides, cogitationum meminit; & cum non dicat, ut advertit Suar. ut quid cogitatis malè, sed cogitatis mala, hoc ipso innuit, se non cognovisse intentiones tantum, sed ipsas operationes intellectus. Similia habentur cap. 12. *Sciens Iesus cogitationes eorum, dixit eis;* ex quibus locis Hieronym. apud Suarez cit. infert Christi Divinitatem, *Dominus, inquit, non addit, sed ad cogitare respondit, ut vel sic compelleretur credere.* Tum, quia ita docuit Augustinus in Psalmi 7. illa verba: *Scrutans corda & renes Deus,* & Damasc. L. 2. cap. 3. Alique apud impressos. Tum, quia ita docuit S. Thomas hic q. 57. a. 4.

RESPONDET Vasq. Quod Scriptura non neget absolute nosci cogitationes à creaturis, sed cogitationes cordis; quæ phrasi exprimitur cogitationes cum affectu, intentione, &c. & ita dicitur scisse quod cogitarint mala in cordibus suis, quod significat vidisse illum pravas intentiones, ortas ex illorum cogitationibus; ex corde item dicuntur exire cogitationes pravae, h. e. pravae res cogitatae, ex pravo affectu.

CONTRA est. Tum, quia in aliquibus locis expresse condistinguuntur cogitationes affectibus, ut ad Hebræos 4. & Matth. 9. dicitur, Christus vidisse cogitationes eorum, non addendo cordis. Tum, quia ut urget Suarez cum nomine cordis veniat etiam intellectus, redibit questio, cur illis locis non intelligantur simpliciter cogitationes? Certè autem 3. Reg. 3. *Dabis servo tuo cor docile, ut populum tuum judicare possit,* & tamen ly *Cor* supponit prout intellectus. Similia adducit Suarez ex Jerem. 6. *Psalm. 21.* Quod etiam docuit August. sup. cit. *Cogitationes, inquit, nomine cordis significatæ sunt, & delectationes nomine rerum intelliguntur.* Similia habet enarratione secunda in Ps. 25. Tum, quia nomine cordis in Script. venit profunditas, ut cum dicitur Tyrus posita in corde maris, in corde terræ, &c. Cur ergo non poterit etiam accipi pro profunditate interiori, quæ est communis cogitationibus & affectibus?

PROBATUR 2. Rationibus. Tum, quia eadem est ratio cogitationum & affectuum. Tum, quia cogitationes cum actu libero, constituent unum quoddam.

PROBATUR 3. Si Angeli noscerent cogitationes nostras hoc ipso noscerent etiam affectus, quod dici non potest. Sequela probatur, ad cuius probationem suppono solum intellectum & potentias noscitivas esse notificativas objecti, ejusque ex communiori sententia perceptivas; quo supposito sic arguitur. Cum Angelus A amat Angelum B, vel noscit se amare illum, vel

non nescit? Si nescit, vel nescit actu intellectus, vel ipso actu voluntatis: Si actu intellectus; Ergo cum ille non cadat sub secretum, nescitur illi amor ab Angelo B; quia nescitur notitia, quæ illi illud habere amorem: Si autem nescit actu voluntatis, ergo potentia caeca potest illuminare, ponere perceptionem notificativam objecti; quod est contra Animasticos. Si autem Angelus A. dum amat Angelum B. non nescit illud amare; ergo interrogatus an amet? Respondet nescio; ergo non experitur se amare; cum ipsum experiri, sit de linea notitiæ.

RESPONDEBIS 1. Illos affectus non noscentes in illismet ipsis.

CONTRA. Concedo, sed nunquid non sufficit nosci illos tanquam in medio cognito in illismet notitiis? Et sicut non noscuntur creaturæ in illismet ipsis, quando noscuntur in omnipotentia, nihilominus verum est dicere creaturas nosci; ita & in præfenti verum erit dicere nosci actus liberos, licet non in illismet ipsis.

RESPONDEBIS 2. Quod eo casu noscantur quidem affectus, sed non noscantur certo; quia hæc cognitio, nosco me habere amorem, potest esse vera & falsa, & quia non internosceret verum esset, nondum concluderet esse amorem.

CONTRA. Posito quod non amet Angelus, & eliciat notitiæ quæ dicat, ego amo, vel assentitur illi notitiæ, vel non assentitur? Si assentitur, ergo mentitur sibi, potentiaque necessaria alter ager, quam necessitetur ad agendum. Si non assentitur, ergo noscet Angelus alter illum non amare, & si dicas suspicaturum Angelum, quod aliò averterit mentem, & non ad assensum vel dissensum, id difficultatem habet in Angelis, qui non est ita dependens in noscendo ut nos, nec ita perturbabilis, saltemque videret se mentem aliam cognitionem, ex qua inferret, nullum illud abstractum, ne assensum vel dissensum eliceret.

OBJECITUR. Noscit Angelus phantasia rationem, aut aliquid percipere notitiæ materialis. Ergo etiam noscet quidnam percipiat intellectivè. Utrumque enim est æque necessarium, nec apparet ratio major pro Consequenti quam pro Antecedenti. Antecedens autem probatur, quia noscit Angelus circa quid v.g. potentia visiva Petri versetur, & per necessitatem sequelam inferret etiam phantasia operari. Videturque omnino durum, quod cum norit Angelus, quomodo in nobis cogitationes gererentur, & cum norit quod præter visum occurreret, sit idem perceptum à sensu communi, & simpliciter intellectivè, durum inquam videtur, quod hæc omnia non percipiat.

RESPONDETUR. Trans. Ant. Negando Conf. Disparitas, quia ex una parte in actibus videndi & phantasiandi non habet plus homo, quam habeant bruta, si ergo brutorum phanta-

sias noscunt Angeli, etiam noscunt humanas, consequenter sicut illæ phantasiæ non sunt bonum creaturæ rationalis quæ talis, nec etiam in illas cadet jus secreti, quod est bonum naturæ intellectualis quæ talis. Quia verò omnis intellectio est bonum naturæ intellectualis; hinc etiam in illam omnem cadet jus secreti, quod etiam est bonum naturæ intellectualis quæ talis; & licet sit connexio inter actus phantasiæ, & inter actus intellectus, sicut potenti phantasiæ oritur, suspicatur de actu voluntatis, sed clarè illum non nescit; ita & suspicatur de notitia intellectuali; sed illam non nescit: certò enim novit posita phantasiatione v.g. delectabilis objecti, posse adhuc intellectum habere cogitationes dirigentes dissensum, sed tantum colligit propositum fuisse objectum per phantasiæ, sed nescit an illa propositione posita, non sint excitata aliæ phantasmata spiritualia, & ex illis, an non sit processum in alias cogitationes. Unde tantum conditionatè inferret, si non fuerunt aliæ excitatæ species, processum fuisse ad intellectiorem: Ceterum si quis tenere vellet, quod primæ apprehensiones circa præsentia sensibilia ab Angelis noscantur; convinci non posset, modò teneret secundas & tertias operationes non videri, immò nec primas, in quantum sunt repræsentativæ actuum liberorum.

INSTABIS cum Valq. Nulla videtur esse differentia inter cogitationes à voluntate imperatas, & inter operationes sensus, & inter motum localem; utrumque ergo videbitur.

RESPONDETUR. Cum motus localis quæ talis, non sit bonum naturæ intellectualis, non debet participare de jure secreti; quod est bonum naturæ intellectualis: Secus sentiendo de ipsis cogitationibus & volitionibus, quæ sunt tale bonum.

Decidendo autem ulterius, in quæ cadat Jus secreti.

DICENDUM est 2. Quod non possit universaliter dici omnes species videri ad invicem in Angelis.

PROBATUR. Quia dantur fortassis aliquæ species universales, etiam ex possibilibus, aliqua repræsentantes; quæ tamenabilia, sint ignota inferioribus: Hinc si nosceret inferior species illas universales, & essent illaabilia ignota illi inferiori ut supponitur; & non essent ignota, quia est impossibile speciem quæ relativa est ad objectum, attingi sine objecto.

DICENDUM est 3. Angelum A si sit superior, si sit inferior, non posse noscere species repræsentantes actum liberum habitum, vel habendum?

PROBATUR. Quia hoc ipso etiam actus liber nosceretur.

De aliis speciebus non ita facilè potest determinari, cur non possint nosci? Si quis universaliter

liter vellet negare notitiam hanc specierum; hanc posset habere congruentiam, quod species & notitiæ, habeant se quodammodo per modum unius, si ergo notitiæ non attinguntur nec species attinguntur: Species enim ad nihil aliud aptæ sunt, quam ad intellectionem; & non se habent ita sicut substantia angelica, cuius unicuique officium non est, ordinari non nisi ad intellectionem. Quæ autem dicta de speciebus, proportionaliter dicantur de habitibus.

DIFFICULTAS III.

De aliis Notitiis Angelicis.

POtest quæri de notitia futurorum, præteritorum, sphaera noscendi, &c. hinc sit

Punctum Difficultatis I.

De Notitia futurorum.

NON est hic difficultas, quod futura necessaria noscantur: Cum enim sint causæ illorum determinatæ, bene in causis nosci possunt, ut in igne fumus: Nec est difficultas de futuris casualibus, quia hæc non nisi conjecturaliter attingi possunt, cum non habeant sui principium necessarium. Nec est difficultas de hoc quod etiam futura libera de facto non noscantur: Nam hoc Script. soli Deo tribuit, dicitur enim Isai 45. *Annuntiate quæ ventura sunt in futurum, & sciemus quia dii estis vos.* Cap. etiam 46. *Ego sum, ait Deus, nec est ultra me Deus, nec est similis mei, annuntians ab exordio novissimorum, & ab initio, quæ nondum facta sunt dicens.* Unde etiam Patres ex notitia futurorum arguunt Deitatem, ut videre est apud Suar. L. 2. c. 9. & ita Hieronymum citat: *Considerate* (sic inducit Deum loquentem Hieronymus) *quod præter me nullus sit Deus, nec alius potuerit scire ventura, nisi ego, qui per Prophetas nuntio, quæ facturus sum, ut cum prædicta complevero divinatione, probem Divinitatem.*

Devolvitur itaque tota difficultas ad hoc: Cur illa futura non noscantur? Hanc difficultatem

EXPLICAT I. Vasq. d. 208. c. 4. Dicitur quod sicut in agentibus naturalibus non sufficit habere principium sufficiens ad operandum, sed necesse est habere etiam materiam & objectum debite dispositum: Ita in potentiis cognoscitivis, præter intellectum & speciem, necessarium est objectum proprium & naturale, circa quod operari possit. Cum igitur futura contingentia non sint intra latitudinem objecti naturalis, ut probatum ex Scriptura, efficitur, ut quamdiu res futura est, ab Angelo cognosci non possit: Illa enim species impressa, est non nisi

habitualis futurorum expressio. Cumque futurum ut futurum non sit objectum naturale huius speciei, non illud noscet. Quando autem jam ponitur objectum, sine ulla variatione speciei, potest notitiam illam elicere species, ex eo solum, quod comparata cum hac re, habeat illam pro objecto sibi proprio; comparata ad futuritionem, non habeat; quia principium cognitionis operatur circa rem certam & determinatam, quam habet menti propositam. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia quæro, cur non sit intra latitudinem objecti naturalis attingere futura? Nosco enim per Scripturam, quod de facto non noscantur ab Angelis futura; sed quæro cur non? Tum, quia concedo illas species esse non nisi spectantes ad actum primum representandi; sed quæro, cur in actum secundum exire non possint? Tum, quia futura habent determinationem in suppositione sui ad se, cur ergo notitiam angelicam terminare non poterunt?

DICES cum Arrubal; Præexistente jam habitu fidei, quando incipit objectum pertinere de novo ad eundem, non fit in se ulla variatio habitus; Ergo etiam sine ulla variatione, posito objecto quod erat futurum, incipit illud noscere intellectus.

RESPONDETUR. Transeat totum. Non enim de hoc quæritur, quomodo illud objectum de novo nosci possit, sed de hoc, cur nosci non possit actu, antequam fiat? Disparitasque adferri posset, quia qui habet habitum fidei, non habet species factæ revelationis, hinc sine illis non potest se extendere habitus ad credendum, nisi sub hac formalitate, *revelabitur, vel sub hac: si revelaretur*; non autem sub hac, *revelatum est.* Jam autem habentur per oppositos species futurorum, cur ex illis non potest procedi ad hunc actum *erit objectum?*

EXPLICAT 2. Joan. à S. Thom. D. 22. art. 1. n. 18. Quod scilicet species Angelorum non representet rem aliquam nisi prout pertinet ad hoc universum; futurum autem non pertinet ad hoc universum. Ubi etiam recurrit ad Idearum divinarum participationem. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia de hoc ipso quæritur; Cur futura non spectent ad hoc universum, cum hoc universum omnia ambiat præterita, præsentia, & futura? Immo ambit ipsum tempus, spectans ad se, quod tamen est mensura motus, secundum prius & posterius. Tum quia, cum in Ideis divinis, sit etiam id, quod futurum est, cur in Angelos secundum hanc formalitatem non sint derivatæ similitudines specierum? Tum quia, quando recurrit ad hoc, quod futura non assimilantur speciei, restat quærere quare non assimilantur, & quali assimilatione? Si enim non assimilantur assimila-